

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ DAİRE

KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA KARAR

Reşit ALKIŞ v. TÜRKİYE
Başvuru no. 17016/06
10 Ocak 2012

10 Ocak 2012 tarihinde Komite halinde toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Daire) aşağıdakilerden oluşmaktadır:

Dragoljub Popovic, *Başkan*
Andras Sajó,
Paulo Pinto de Albuquerque, *yargıçlar*
ve Françoise Elens-Passos, *Daire Yazı İşleri Müdür Yardımcısı*,

3 Nisan 2006 tarihinde yapılan yukarıdaki başvuruyu dikkate alarak; müzakere edilmiş aşağıdaki kararı bildirir:

OLAY ve OLGULAR

Başvuran Bay Reşit Alkış 1958 doğumlu olup İstanbul'da yaşayan bir Türk vatandaşdır. Mahkeme önünde İstanbul barosuna kayıtlı avukat Bay M. Aslan tarafından temsil edilmiştir. Türk Hükümeti ("Hükümet") kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

A. Davanın koşulları

Taraflar tarafından belirtildiği şekliyle, davanın olayları aşağıdaki gibi özetlenebilir.

23 Ocak 1989 tarihinde başvuran bir parsel arsa satın almıştır ve satış değeri 1.000.000 Türk lirası olarak tapu senedine kaydedilmiştir.

23 Aralık 1993 tarihinde birkaç ilgili taraf; söz konusu arazinin başvurana, adına sahte vekâletname düzenlenmiş yetkisiz bir şahıs tarafından satıldığı iddiasıyla; başvuranın tapu senedinin iptali talebiyle dava açmışlardır. İhtilaf konusu miktar yargılamalarda 2.100.000 TL olarak belirtilmiştir.

27 Aralık 1993 tarihinde Bakırköy Asliye Hukuk Mahkemesi, mülkiyetin üçüncü tarafa devredilmesini engellemek amacıyla ihtiyati tedbir kararı vermiştir.

Temmuz ve Ekim 2004'te, kararın düzeltilmesi ve temyizde sözlü duruşma yapılması taleplerine ilişkin adli parasal sınırlar, sırasıyla 5219 ve 5236 sayılı Kanunlarla arttırılmıştır.

23 Kasım 2004 tarihinde, elindeki deliller ışığında Bakırköy Asliye Hukuk Mahkemesi, araziye *iyi niyetli* olarak edinmediği gerekçesiyle, başvuranın tapu senedini iptal etmeye karar vermiştir.

Başvuran sözlü duruşma talebiyle birlikte, Yargıtay nezdinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

Yargıtay başvuranın sözlü duruşma talebini, dava konusunun iç hukukun öngördüğü azami parasal sınıra ulaşmadığı gerekçesiyle reddetmiştir.

25 Mayıs 2005 tarihinde Yargıtay, Bakırköy Asliye Hukuk Mahkemesi'nin kararını onamıştır.

22 Temmuz 2005 tarihinde başvuran Yargıtay kararının düzeltilmesini talep etmiştir. Başvuran talebinde; Yargıtay'ın, mülkün şimdiki değerini dikkate alması ve temyiz yargılamalarında sözlü duruşma talebini kabul etmesi gerektiğini öne sürmüştür.

16 Kasım 2005 tarihinde Yargıtay; dava konusunun, 5219 sayılı kanunda öngörülen kararın düzeltilmesi talebi için azami miktar olan 6.000.000.000 TL'nin¹ altında kaldığı gerekçesiyle, başvuranın düzeltme talebini reddetmiştir.

B. İç Hukuktaki İlgili Hükümler

Söz konusu dönemde yürürlükte olan eski Türk Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun (no.1086) bazı bölümleri 21 Temmuz 2004 tarihli 5219 sayılı Kanunla değiştirilmiştir.

5219 sayılı Kanun'un 2. maddesi aşağıdaki gibidir;

"e) 1086. Sayılı Kanunun 440. maddesinin (III) numaralı fıkrasının (1) numaralı bendinde öngörülen, kararın düzeltilmesine ilişkin parasal sınır 6.000.000.000 (altı milyar lira)'ya çıkarılmıştır."

¹ 6.000.000.000 Türk lirası yaklaşık 2.400 Euro'ya tekabül etmektedir.

1086 sayılı Kanunun 435. Maddesi, aşağıdaki 7 Ekim 2004 tarihli 5236 sayılı Kanunla değiştirilmiştir;

" Yargıtay, kararları dava dosyası temelinde inceler. Diğer yandan, ... miktar veya değeri on milyar lirayı aşan davalarda taraflardan biri temyiz veya cevap dilekçesinde duruşma yapılmasını istemiş ise, Yargıtayca bir gün belirlenerek taraflara usulen çağrı kağıdı gönderilir."

ŞİKAYETLER

Başvuran Sözleşme'nin 6 § 1 maddesine dayanarak; Yargıtay'ın sözlü duruşma ve Yargıtay kararının düzeltilmesine ilişkin taleplerini, davada sözü geçen miktarın, bu taleplerde bulunmak için azami fiyat sınırına ulaşmadığı gerekçesiyle reddetmesinden dolayı, adil yargılanma hakkının yerine getirilmediğinden şikayetçi olmuştur. Bu bağlamda, başvuran Yargıtay'ın ihtilaf konusu mülkün en son değerini dikkate alması ve bu doğrultuda taleplerini kabul etmesi gerektiğini ileri sürmüştür.

Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ve 1 no'lu Protokolün 1. maddesine dayanarak, mülk ile ilgili olarak çıkarılan ihtiyati tedbir kararı da dahil olmak üzere, mülkiyetin çekişmesiz kullanım hakkını ihlal eden dava süresinin aşırı uzun olduğu konusunda şikayette bulunmuştur.

HUKUKÎ DEĞERLENDİRME

Başvuran yargılamaların adil olmadığı ve aşırı uzun olduğu konusunda şikayette bulunmuştur.

Hükümet, yerel mahkemelerin yargılamaları makul süre zarfında yerine getirmediği iddiasını reddeden bir görüş bildirmiştir.

Yargılamaların hakkaniyetine ilişkin olarak, Mahkeme; mevcut davada, dava konusunun Yargıtay nezdinde karar düzeltme talebinde bulunmak için iç hukukun öngördüğü azami parasal sınıra ulaşmadığını belirtmektedir. Mahkeme, ulusal makamların, temyiz ve karar düzeltme talepleri için eşik değer uygulayarak, Yargıtay'ı önemi az olan davaları yüklenmekten kurtarma hedefi izlediği kanaatindedir. Bu bakımdan Mahkeme, Yargıtay nezdinde yapılacak olan karar düzeltme talebinde bulunabilmek için iç hukukun gerektirdiği azami değer, başvuranın mahkemeye erişim hakkının varlığını ihlal edecek derecede bir kısıtlama niteliğinde olmadığını vurgulamaktadır (bkz. *Kozlica v. Hırvatistan*, no. 29182/03, §§ 32-33, 2 Kasım 2006). Başvuranın talepte bulunmasından önce yürürlüğe giren ihtilaf konusu eşik değer, uygulanmasına ilişkin olarak, Yargıtay iç hukuk tarafından belirlenen usule ilişkin kanunların devam eden yargılamalarda doğrudan doğruya ve hemen uygulanma prensibini takip etmiştir (bkz. *Brualla Gomez de la Torre v. İspanya*, 19 Aralık 1997, § 35, *Karar ve Hüküm Raporları* 1997-VIII).

Bu doğrultuda Mahkeme, açıkça dayanaktan yoksun olması sebebiyle, Sözleşme'nin 35 §§ 3 ve 4. maddeleri uyarınca başvurunun bu kısmının reddedilmesine karar vermektedir.

Yargılama süresine ilişkin olarak Mahkeme, altı ay kuralının, başvuran tarafından iddia edilen ihlalin düzeltilmesi amacıyla başvurulmuş iç hukuktaki verilen nihai karardan itibaren işleyeceğini belirtmektedir.

Mevcut davada, Mahkeme "iç hukuktaki nihai karar" tarihini belirlemekle yükümlüdür.

Mahkeme, Hükümetin altı ay kuralı hakkında görüş bildirmemesinin; kabul edilebilirliğe ilişkin kararı verilmesinden önceki zaman diliminde, konuyu re'sen incelemesine engel teşkil etmediği kanısındadır (bkz. *Walker v. Birleşik Krallık*, no. 34979/97, 25 Ocak 2000 tarihli karar).

Dava konusunun, bu karar düzeltme talepleri için iç hukukun öngördüğü eşik değere ulaşmaması sebebiyle, Mahkeme, yargılamalarda avukat tarafından temsil edilen başvuranın, Yargıtay nezdinde yapılan karar düzeltme taleplerinin yararsız olduğunun farkında olduğunu düşünmektedir.

Bu nedenle, Sözleşme'nin 35 § 1 maddesi doğrultusunda verilen iç hukuktaki nihai karar, altı ay kuralının işlemeye başladığı 25 Mayıs 2005 tarihli Yargıtay kararıdır. Başvurunun Mahkemeye 3 Nisan 2006 tarihinde sunulmasından bu yana, iç hukuktaki nihai karar tarihi üzerinden, altı aydan fazla zaman geçmiştir.

Sözleşme'nin 35 § 1 maddesinde belirtilen altı ay kuralıyla bağdaşmamasından ötürü, başvurunun bu kısmının kabul edilemez olduğu beyan edilmektedir ve 35 § 4. madde uyarınca başvuru reddedilmelidir.

İşbu gerekçelerle Mahkeme oy birliğiyle,

Başvurunun kabul edilemez olduğunu *beyan eder*.

Françoise Elens Passos
Yazı İşleri Müdür Yardımcısı

Dragoljub Popovic
Başkan